



Kisvárosok szerepe a munkaerő-ingázásban

MÁTÉ ÉVA - PIRISI GÁBOR* – KISS BALÁZS

PTE TTK FI TÁRSADALOMFÖLDRAJZI ÉS
URBANISZTIKAI TANSZÉK

**Munkáját az MTA Bolyai János kutatási ösztöndíja támogatta*

Elméleti felvetések

- Kisváros, mint hagyományos térségi foglalkoztató – az egyik alapvető szerepkör
- Agrárgazdaság átalakulása
- Felszabaduló munkaerő foglalkoztatását ipari- és tercier munkakörökben a központi települések voltak képesek megoldani
- Kisvárosok – szerkezetváltási kihívások, melyek egymásra torlódnak
- Sikeres szerkezetváltás → A reziliencia jele?
- Ingázás – a vidék fennmaradásának kompromisszuma?
- A kisvárosok zsugorodása térségi foglalkoztatásban betöltött szerepük hanyatlását is jelentheti

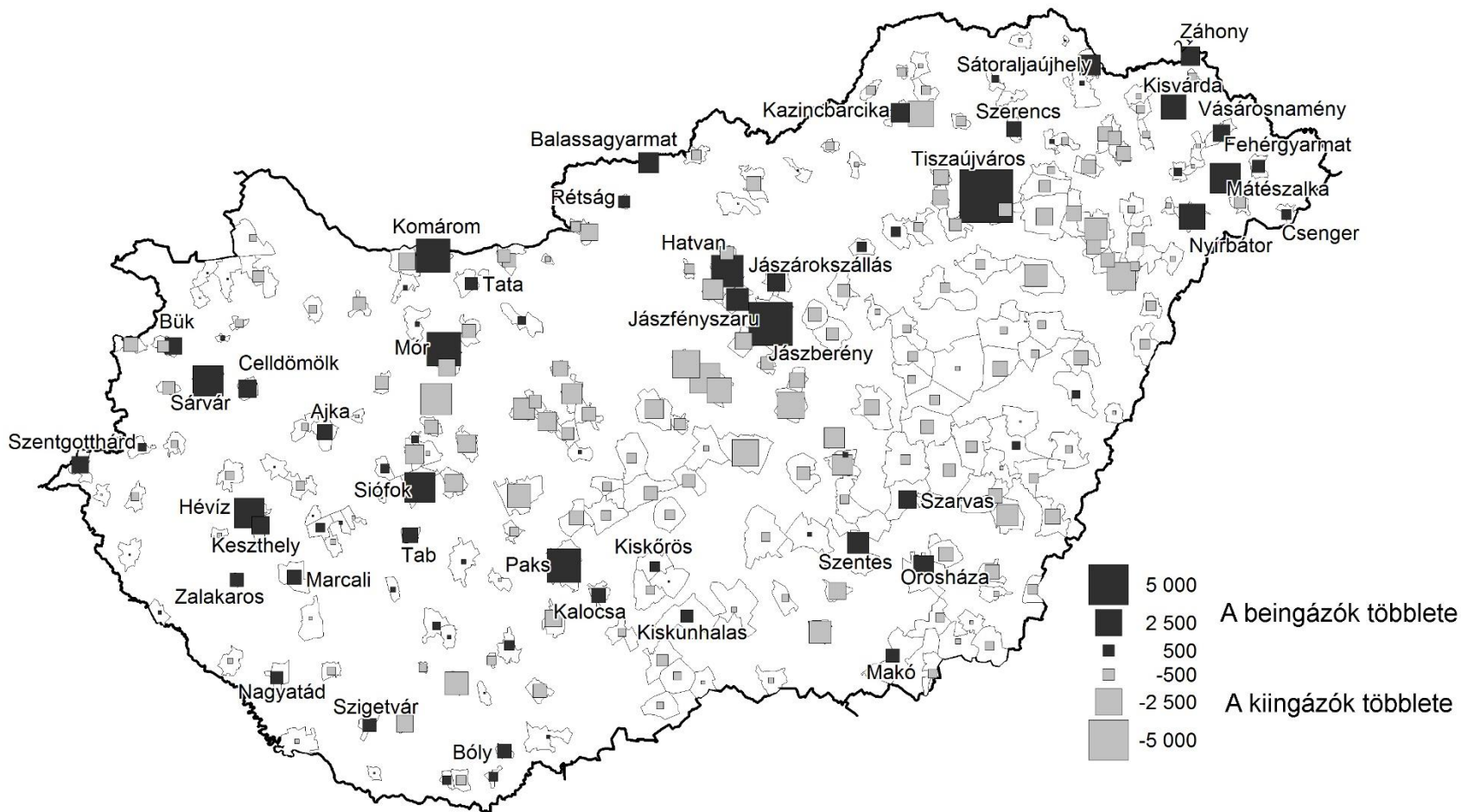
Módszerek

- KSH 2001-es, 2011-es ingázási adatbázisai
- Az ingázási adatok összehasonlítása, elemzése, változásainak vizsgálata Magyarország kisvárosainak körében
- Mit tekintünk kisvárosnak?
 - 2011-ben városi jogállás
 - Népessége nem haladja meg a 30 000 főt
 - Nem nagyvárosi agglomeráció tagja
 - 259 kisváros adatait elemeztük
- „Változó településen dolgozók” → kiingázók csoportjában

Általános munkaerő-piaci környezet

- 2001-2011 – ingázók száma országosan növekedett mintegy 10%-os átlagértékkel
- Vizsgált évtizedben a foglalkoztatás is nőtt
- Külföldi munkavállalás intenzívebbé válása – hétköznapiakból ismerjük, de statisztikailag nem, vagy nehezen mérhető
- Közmunka – 2011-ben indult a program, így hatását nem feltétlenül érezhetjük a legutóbbi népszámlálási adatokból
- De fontos megjegyezni, hogy az ingázási körzetek konzerválásában jelentős szerepet játszhat
- Mindez egy nagy általánosságban hanyatló demográfiai közegben

A kisvárosok munkaerő-ingázási mérlege 2011

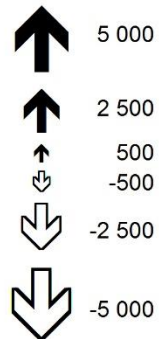


A kisvárosok munkaerő-ingázási mérlege

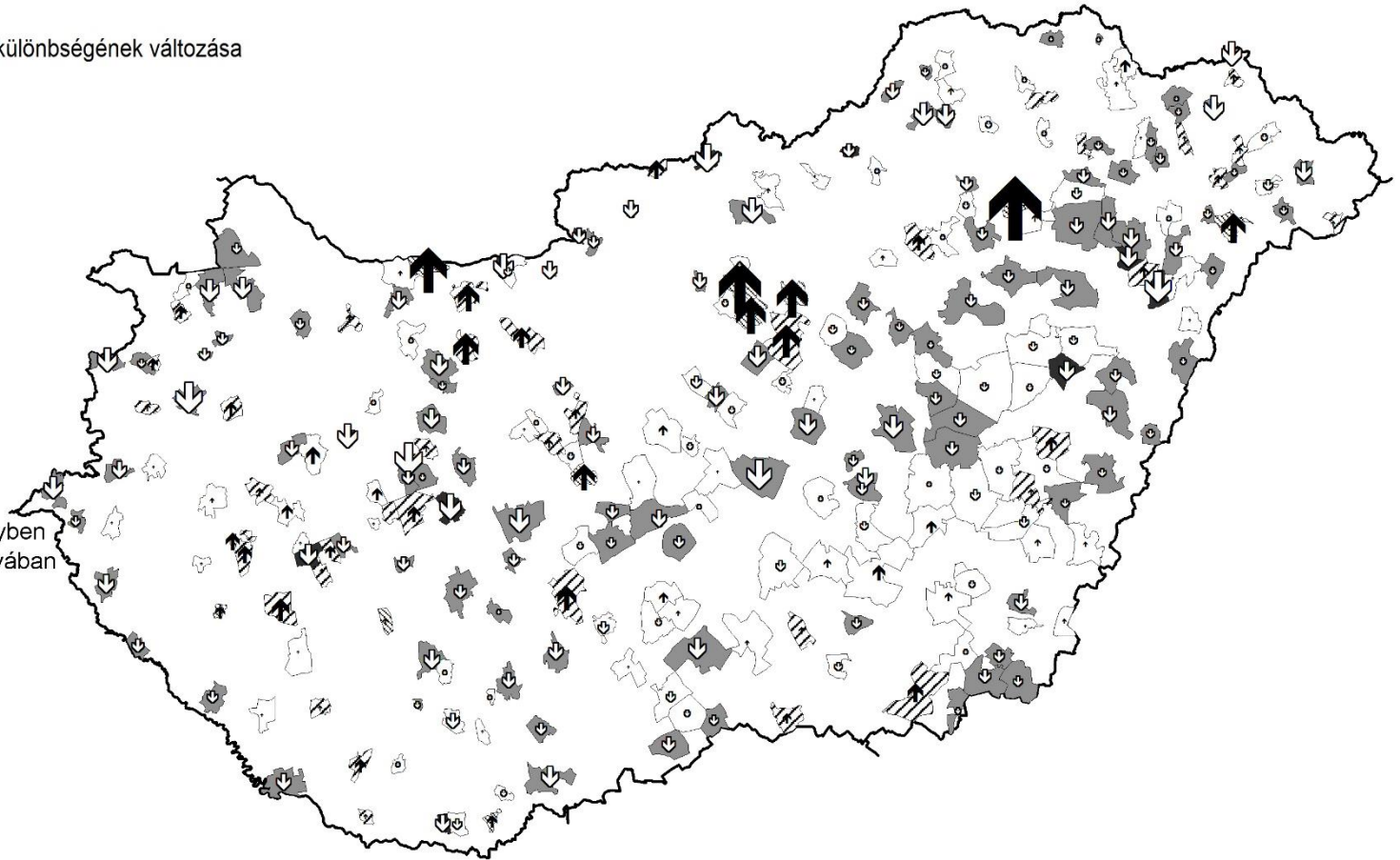
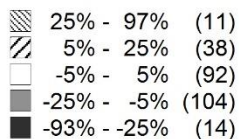
- Bővülő, integrálódó munkaerő-piaci környezet
- Kisvárosok munkaerő-ingázási mérlege 2/3 részt negatív, 1/3 részt pozitív
- Ingázási többlet:
 - Koncentráció – 10 kisváros a teljes többlet 50%-át produkálta
 - Iparilag megújulni képes városok
 - Idegenforgalmilag jelentős
 - Néhány klasszikus, központi szerepét megtartani képes
- Ingázási veszteség:
 - Budapest vonzásában, nagyvárosok vonzásában
 - Bukott iparvárosok
 - Alföldi mezővárosok
 - Tradicionális kisvárosok

A munkaerő-ingázási mérleg változása 2001-2011

A kiingázók és beingázók különbségének változása



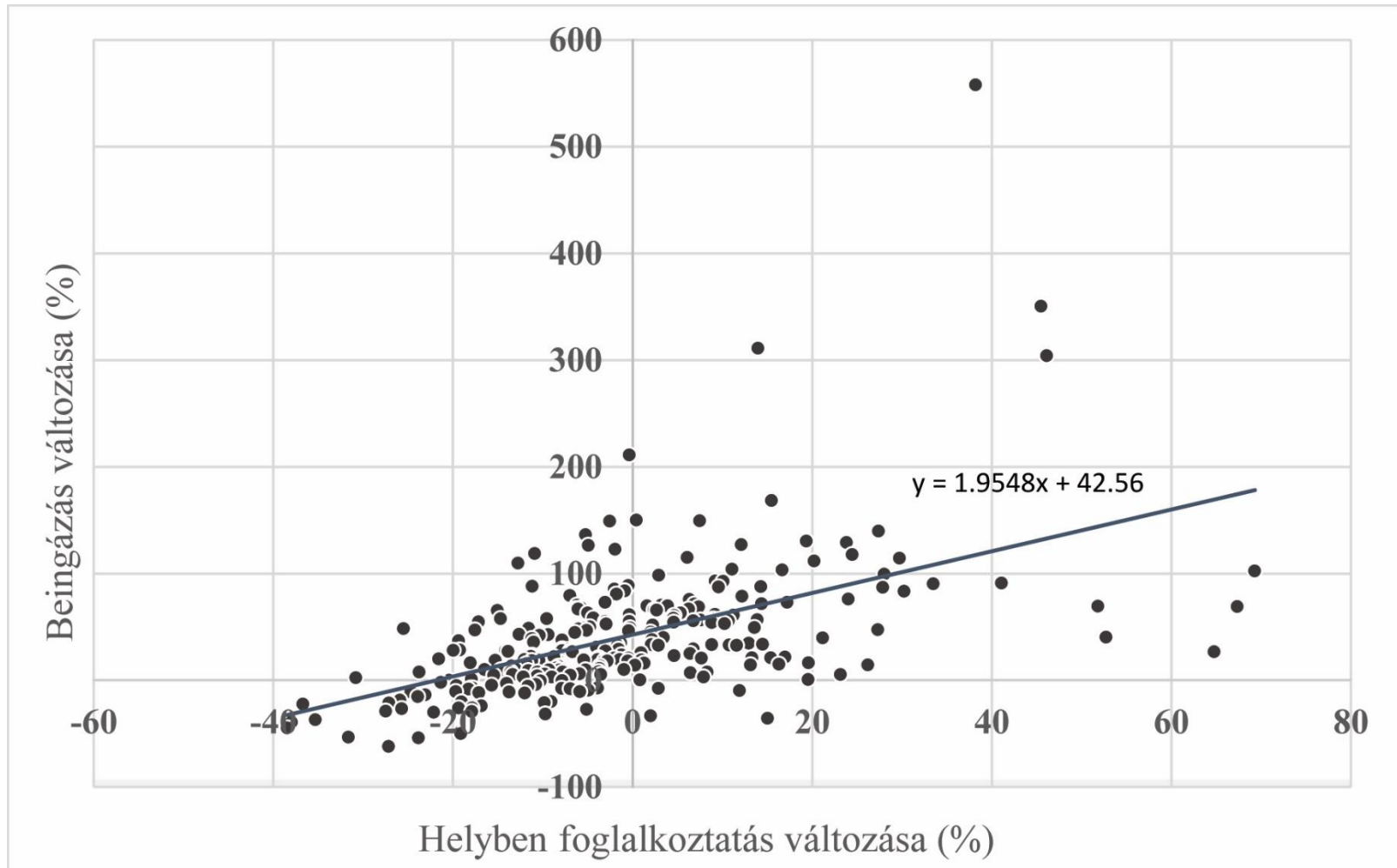
A mérleg változása a helyben
lakó foglalkoztatottak arányában



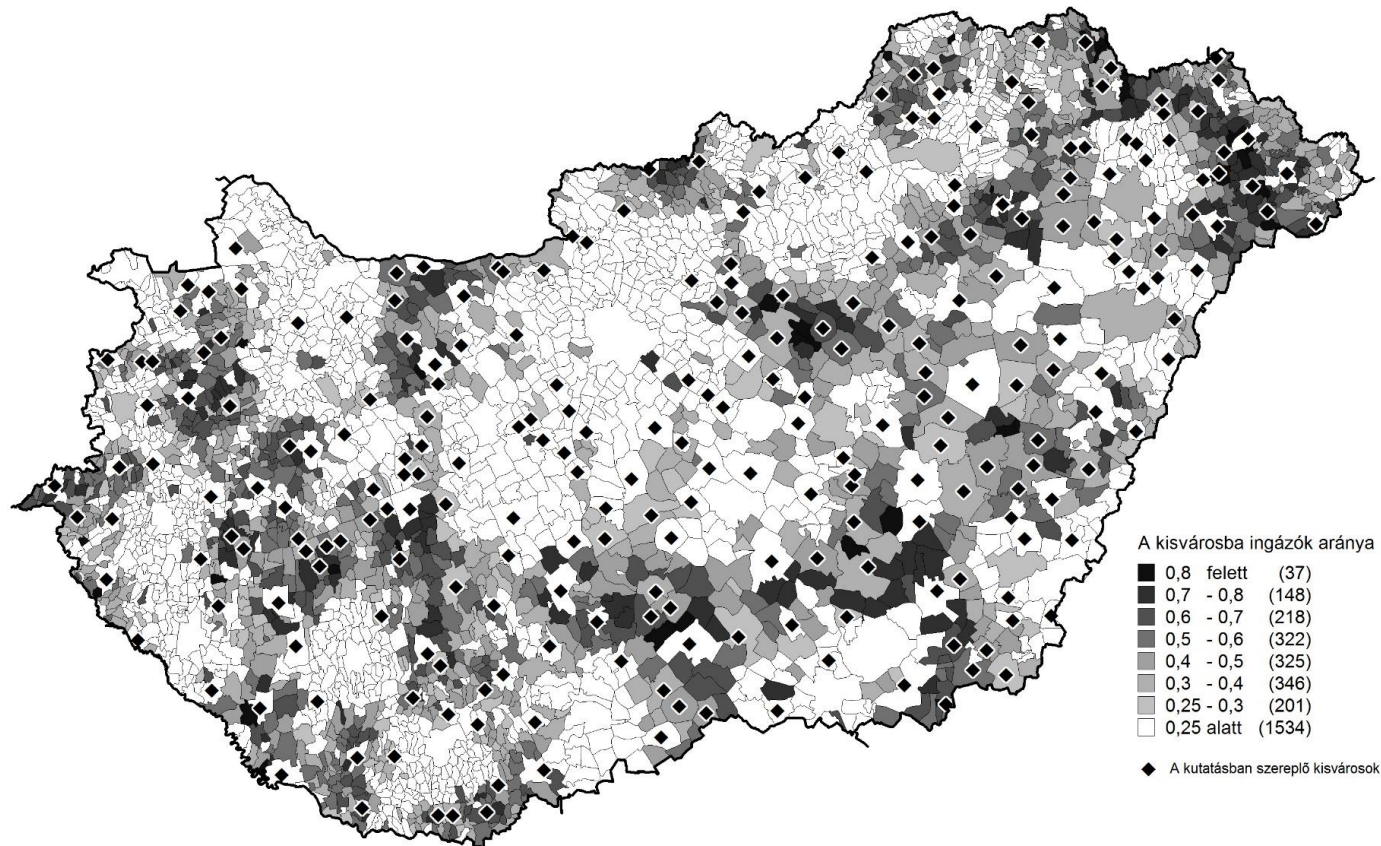
A munkaerő-ingázási mérleg változása 2001-2011

- Kisvárosok differenciálódása a vizsgált időszakban jelentős
- A kisvárosokból: 89 javult, 170 romlott, 43 javított negatív mérlegén, 134 rontott rajta
- Pozitív mérleg:
 - Iparilag, gazdaságilag megújulni képes városok
 - Budapest közelében
- Negatív mérleg:
 - Alföld
 - Határ menti helyzet
 - Funkciójukat veszített, megújulni nem képes kisvárosok

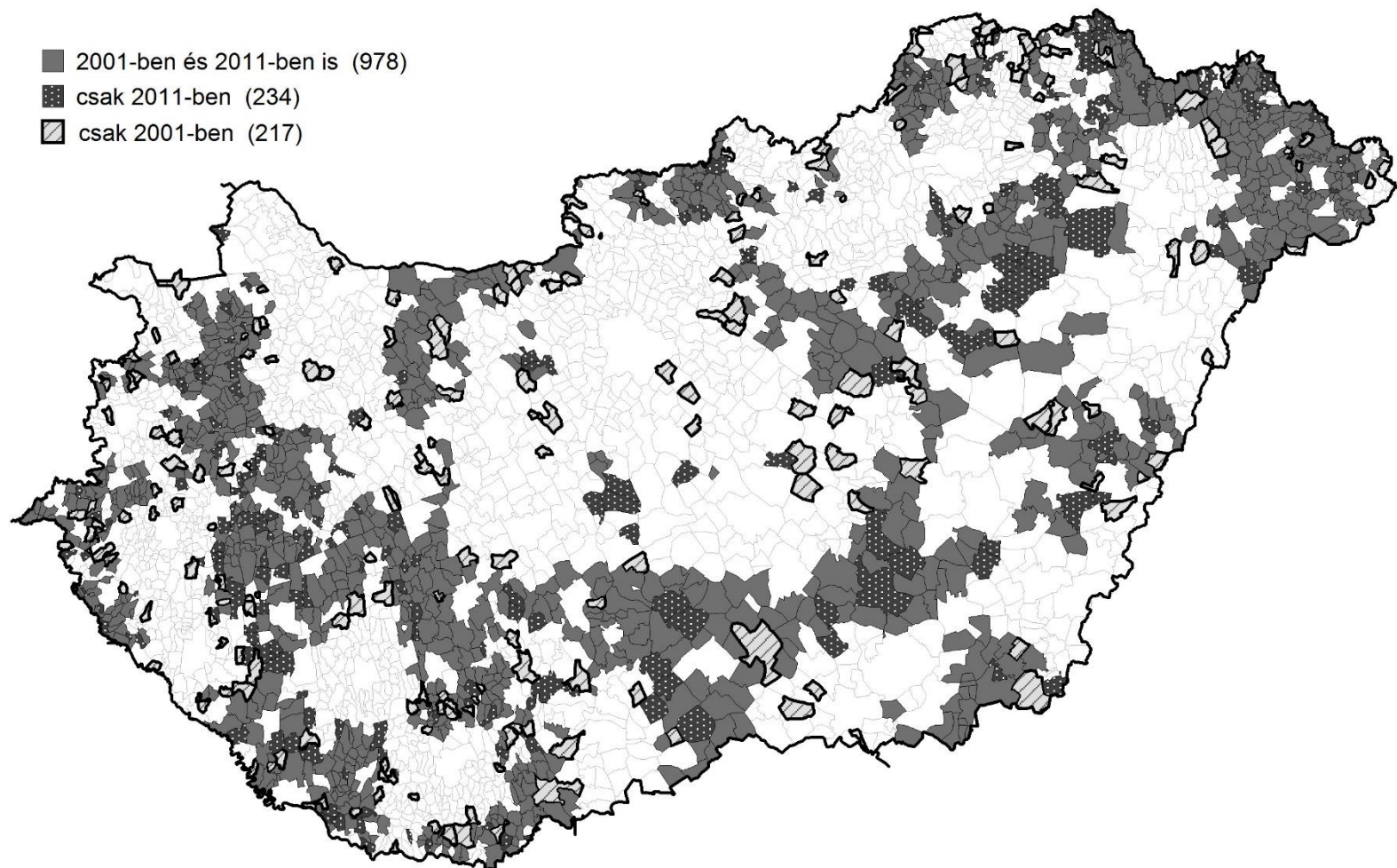
A helyben foglalkoztatás és a beingázás változásának tanulságai



A kisvárosok munkaerő-piaci vonzáskörzete 2011

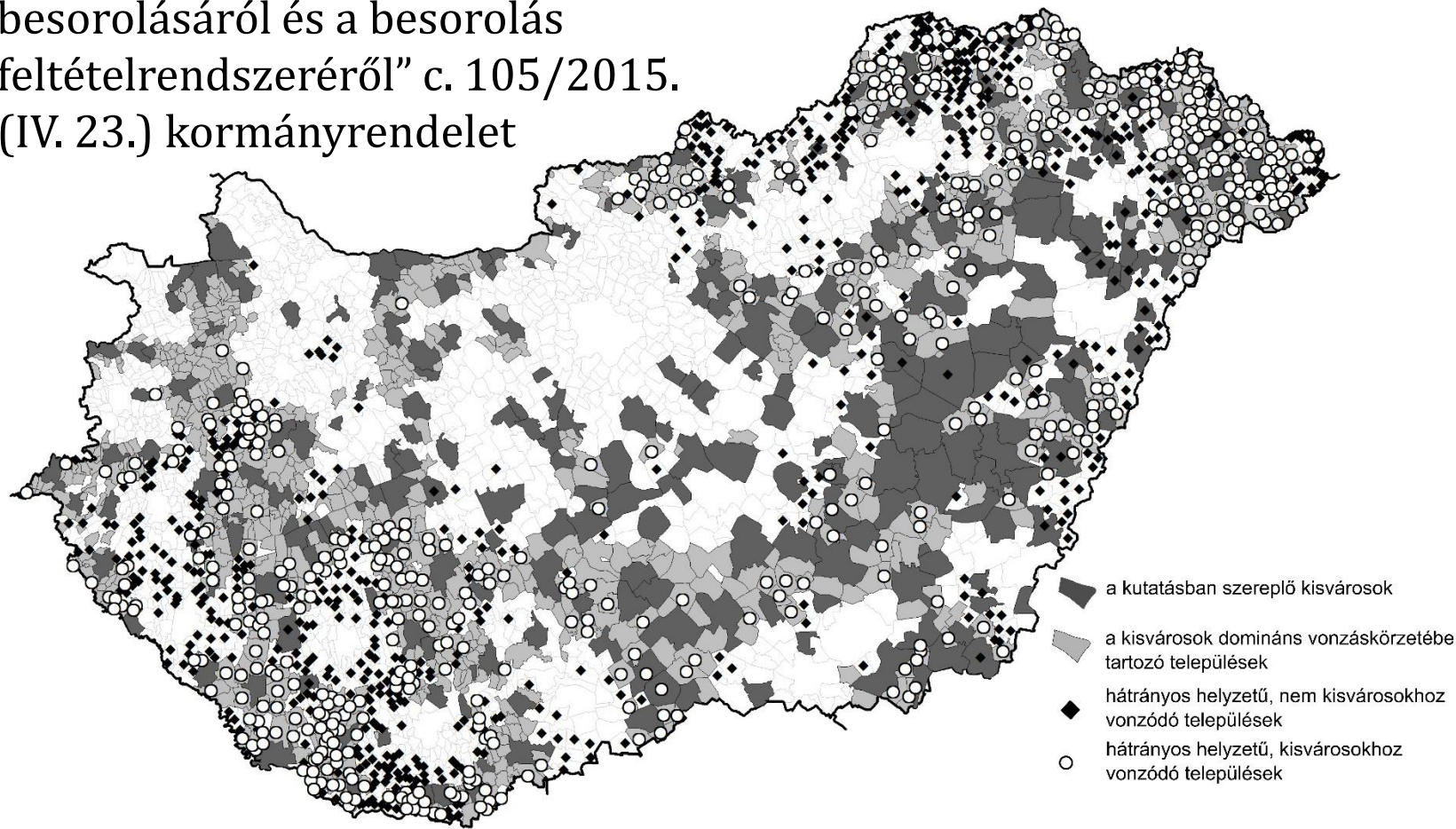


A kisvárosi vonzáskörzetek átalakulása 2001-2011



Elmaradottság és kisvárosi vonzáskörzetek egybeesései és különbségei 2011

„A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről” c. 105/2015. (IV. 23.) kormányrendelet



Konklúziók

- A magyar kisvárosok 2001-2011 között *megtartották térségi szerepüket* a foglalkoztatásban
 - Mindeközben nettó kibocsátók
 - *Beingázás dinamikus növekedése* – térségi *integráció* erősödése szemben a zsugorodás hatására feltételezett dezintegrációval
 - Térségi kapcsolatok hosszú távú *stabilitása*
- Beingázás növekedése = gazdasági sikeresség?
 - Városok egy részében a beingázás nőtt, helyben foglalkoztatás csökkent
 - Kisváros helyben foglalkoztatottjainak távozását a vonzáskörzetből érkező munkavállalókkal pótolja

Kitekintés

- Valóban *nőtt* a kisvárosok *szerelve*?
 - Beingázási többlettel a kisvárosok egy szűk rétege rendelkezett
 - Nem tudjuk kik a be- és kiingázók (képzettség, korcsoport, munkakör stb.)
- Közép-távú *kiegyenlítődés* a munkaerő-piaci kereslet-kínálat mindkét oldalán?
 - Nagyfoglalkoztatók, vállalkozások eltűnése egyik oldalon
 - A helyi demográfiai tartalékok csökkenése, munkaerő bázis csökkenése a másik oldalon – *minőségi szelekció*?



Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Az előadás a területi statisztika 2016. júliusi számában
megjelent tanulmány alapján készült